

UNHCR:n huomautukset hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta

I. Johdanto

1. Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun viraston ("UNHCR") Pohjoismaiden ja Baltian maiden edustusto ("RNB") kiittää kutsusta huomautusten esittämiseksi hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta – jäljempänä "esitys".¹
2. Turvapaikkaa koskevat lakiesitykset koskettavat suoraan UNHCR:ää, koska Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) yleiskokouksen valtuuttamana järjestönä sen tehtävänä on antaa kansainvälistä suojelua pakolaisille ja etsiä yhdessä hallitusten kanssa pysyviä ratkaisuja pakolaisten kohtaamiin ongelmiin.² UNHCR:n perussäännön 8 kohdassa UNHCR:lle annetaan vastuu pakolaisten suojelua koskevien kansainvälisten yleissopimusten valvonnasta³ kun taas vuoden 1951 pakolaisten oikeusasemaa koskeva yleissopimus⁴ ja sen vuoden 1967 pöytäkirja (jäljempänä yhteisesti "vuoden 1951 yleissopimus") velvoittavat sopimusvaltiot tekemään yhteistyötä UNHCR:n toimeksiantoa hoitaessaan, erityisesti tukien UNHCR:n velvollisuutta valvoa vuoden 1951 yleissopimuksen määräysten soveltamista (vuoden 1951 yleissopimuksen 35 artikla ja vuoden 1967 pöytäkirjan II artikla). Tämä käy ilmi myös Euroopan unionin (EU) lainsäädännöstä, mukaan lukien viittauksesta vuoden 1951 yleissopimukseen EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 78 artiklan 1 kohdassa. YK:n yleiskokous on myös antanut UNHCR:lle maailmanlaajuisen toimeksiannon tarjota suojelua kansalaisuudettomille henkilöille maailmanlaajuisesti sekä ehkäistä ja vähentää kansalaisuudettomuutta.⁵
3. UNHCR:n valvontatehtävää toteutetaan osittain antamalla tulkintaohjeita kansainvälisten pakolaisten suojelua edistävien välineiden, erityisesti vuoden 1951 yleissopimuksen, määräysten ja sopimusehtojen merkityksestä. Tällaiset ohjeet sisältyvät pakolaisaseman määrittämistä koskevia kriteerejä ja menettelyjä

¹ Sisäministeriön koko esitys perusteluineen ja lainsäädäntötekstiehdotuksineen on saatavilla (suomeksi) nimellä Kansalaisuuslain muuttamista valmisteleva hanke, vaihe 1, hankenumero SM034:00/2023 osoitteesta <https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM034:00/2023>

² YK:n yleiskokous, Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun viraston perussääntö, 14. joulukuuta 1950, A/RES/428(V), <https://www.refworld.org/docid/3ae6b3628.html> ("perussääntö").

³ Ibid, 8 kohdan a alakohta. Perussäännön 8 kohdan a alakohdan mukaan UNHCR:llä on toimivalta valvoa pakolaisten suojelua koskevia kansainvälisiä yleissopimuksia. Sanamuoto on avoin ja joustava, eikä se rajoita UNHCR:n valvontatehtävän soveltamisalaa johonkin tiettyyn kansainväliseen pakolaissopimukseen. UNHCR:llä on siksi perussääntönsä mukaan toimivalta valvoa kaikkia pakolaisten suojeluun liittyviä yleissopimuksia, UNHCR:n valvontatehtävä, lokakuu 2002, <http://www.refworld.org/docid/4fe405ef2.html>, ss. 7–8.

⁴ YK:n yleiskokous, pakolaisten oikeusasemaa koskeva yleissopimus, 28 heinäkuuta 1951, Yhdistyneiden Kansakuntien sopimuskokoelma, nro 2545, osa 189 <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3be01b964.html>. Vuoden 1951 yleissopimuksen 35 artiklan 1 kohdan mukaan UNHCR:llä on "velvollisuus valvoa yleissopimuksen määräysten soveltamista".

⁵ YK:n yleiskokouksen päätöslauselma A/RES/50/152, 9. helmikuuta 1996, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3b00f31d24.html>, joka on toistettu myöhemmissä päätöslauselmissa, mukaan lukien A/RES/61/137, 25. tammikuuta 2007, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/45fa902d2.html>, A/RES/62/124, 24. tammikuuta 2008, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/47b2fa642.html> ja A/RES/63/148, 27. tammikuuta 2009, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4989619e2.html>.

koskevaan UNHCR:n käsikirjaan ("UNHCR:n käsikirja").⁶ Kansalaisuudettomuuden osalta ohjeet sisältyvät julkaisuun UNHCR Handbook on Protection of Stateless Persons (UNHCR:n kansalaisuudettomien henkilöiden suojelua käsittelevä käsikirja)⁷ ja kansalaisuudettomuutta koskeviin ohjeisiin nro 4: Ensuring Every Child's Right to Acquire a Nationality through Articles 1-4 of the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness (Jokaisen lapsen oikeuden turvaaminen kansalaisuuden hankkimiseksi kansalaisuudettomuuden poistamista koskevan vuoden 1961 yleissopimuksen 1–4 artiklan mukaisesti).⁸

4. UNHCR toteuttaa valvontavastuutaan myös kommentoimalla lainsäädännöllisiä ja poliittisia esityksiä, jotka vaikuttavat pakkosiirtolaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden suojeluun ja kestäviin ratkaisuihin.

II. Esityksen soveltamisala

5. Esitys on osa vuoden 2023 hallitusohjelman mukaisen lainsäädäntöuudistusprosessin ensimmäistä vaihetta, jonka tavoitteena on tiukentaa Suomen kansalaisuuden saamisen edellytyksiä ja kannustaa maahanmuuttajia integroitumaan suomalaiseen yhteiskuntaan.⁹

6. Esityksen tarkoituksena on rohkaista ja valmistella ulkomaalaisia kotoutumaan Suomeen pidentämällä Suomen kansalaisuuden saamiseksi vaadittavaa asumisaikaa.¹⁰ Esityksellä pyritään myös minimoimaan turvallisuusriskejä varmistamalla, että viranomaisilla on riittävästi aikaa kerätä tietoja hakijasta ennen kuin päätetään, voiko hakija saada kansalaisuuden. Lisäksi tavoitteena on yhtenäistää Suomen kansalaisuuden saamiseksi vaadittava asumisaika muiden Pohjoismaiden kanssa.¹¹

7. Esityksen mukaan Suomen kansalaisuuden saamiseksi vaadittavaa asumisaikaa tiukennetaan nykyisestä neljästä vuodesta kahdeksaan vuoteen kansainvälistä suojelua saavilla henkilöillä ja neljästä viiteen vuoteen kansalaisuudettomilla henkilöillä. Kansalaisuuslain 13 §:ää ja 20 §:ää muutetaan vastaavasti.

8. Lisäksi kansalaisuuden saamiseksi vaadittava asumisaika alkaisi sekä kansainvälistä suojelua saavien että kansalaisuudettomien kohdalla, kun oleskelulupa on myönnetty. Näin ollen poistettaisiin kansalaisuuslain 14 §:ssä säädetty suotuisampi karenssiajan laskentatapa eli se, että aika laskettaisiin turvapaikkahakemuksen jättämispäivästä. Turvapaikkahakemuksen käsittelyyn käytettyä aikaa ei siten enää laskettaisi kansalaisuuden saamiseksi vaadittavaan asumisaikaan.

⁶ UNHCR, Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status and Guidelines on International Protection Under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees (Pakolaisaseman määrittämistä koskevia kriteerejä ja menettelyjä koskeva UNHCR:n käsikirja ja kansainvälistä suojelua koskevat ohjeet vuoden 1951 yleissopimuksen ja pakolaisten asemaa koskevan vuoden 1967 pöytäkirjan mukaisesti), huhtikuu 2019, HCR/1P/4/ENG/REV. 4, <https://www.refworld.org/docid/5cb474b27.html>.

⁷ UNHCR Handbook on Protection of Stateless Persons (UNHCR:n kansalaisuudettomien henkilöiden suojelua käsittelevä käsikirja), 30 kesäkuuta 2014, <https://www.refworld.org/policy/legalguidance/unhcr/2014/en/122573>

⁸ UNHCR, Guidelines on Statelessness No. 4 (Kansalaisuudettomuutta koskevat ohjeet nro 4): Ensuring Every Child's Right to Acquire a Nationality through Articles 1-4 of the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness (Jokaisen lapsen oikeuden turvaaminen kansalaisuuden hankkimiseksi kansalaisuudettomuuden poistamista koskevan vuoden 1961 yleissopimuksen 1–4 artiklan mukaisesti), HCR/GS/12/04, 21. joulukuuta 2012, <https://www.refworld.org/policy/legalguidance/unhcr/2012/en/105120>

⁹ Katso Suomen hallitus, "Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma", 2023:60, 20 kesäkuuta 2023, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-763-8>.

¹⁰ Uudistuksen toinen vaihe koskee nuhteettomuus- ja toimeentuloedellytyksiä, ja kolmas vaihe pyrkii ottamaan kansalaisuuskokeen osaksi kansalaisuuden myöntämistä.

¹¹ Esitys, kohta 6.

9. Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 20 a §, jonka mukaan kansalaisuushakemukset tulee käsitellä kiireellisinä. Lisäksi tällaisia hakemuksia koskevat päätökset olisi tehtävä viimeistään vuoden kuluttua hakemuksen jättämisestä.

10. Lisäksi kansalaisuuslain 2 §:ssä olevaa kansalaisuudettoman henkilön määritelmää muutetaan siten, että tahdostaan kansalaisuudettoman ja tahtomattaan kansalaisuudettoman henkilön välinen ero poistetaan. 2 pykälän ehdotetun uuden sanamuodon mukaan määritelmiä tulee olemaan vain yksi, ja sen mukaan "kansalaisuudettomalla tarkoitetaan henkilöä, jota mikään valtio ei lainsäädäntönsä perusteella pidä kansalaisenaan".

11. UNHCR:n huomautukset ehdotetuista muutoksista on esitetty alla kahdessa pääkohdassa: 1) kansainvälistä suojelua saavat henkilöt ja 2) kansalaisuudettomat henkilöt.

III. UNHCR:n huomautukset

12. UNHCR suhtautuu myönteisesti Suomen kansalaisuuslakiin ehdotettuihin muutoksiin, joilla pyritään varmistetaan, että kansainvälistä suojelua saavien ja kansalaisuudettomien henkilöiden tekemät kansalaisuushakemukset käsitellään oikea-aikaisesti. UNHCR pahoittelee kuitenkin esitystä poistaa Suomessa jo vuosia voimassa olleet, Suomen kansalaisuuden saamista koskevat suotuisimmat kriteerit kansainvälistä suojelua saavilta ja kansalaisuudettomilta henkilöiltä.

13. UNHCR on huolestunut siitä, että pakolaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden kotoutumismahdollisuudet muuttuvat aiempaa rajoitetuimmiksi ehdotetun Suomen kansalaisuuden saamiseksi vaadittavan, entistä pidemmän asumisajan vuoksi. Yhdessä ulkomaalaislakiin ehdotettujen muutosten kanssa, joilla pyritään lyhentämään määräaikaisten oleskelulupien kestoa ja saattamaan ne säännöllisen uudelleentarkastelun piiriin, nämä neljä muutosta saattavat vaikuttaa kielteisesti pakolaisten turvallisuuden ja vakauden tunteeseen, jota kansainvälisen suojelujärjestelmän on tarkoitus tarjota. UNHCR:n näkemyksen mukaan nämä esitykset edustavat valitettavasti suppeampia takeita verrattuna Suomen aiemmin kehittämään ja hallinnoimaan vankkaan oikeusturvakehykseen.

14. UNHCR on lisäksi huolestunut siitä, että esityksessä ei riittävästi analysoida vaikutuksia, joita ehdotetuilla muutoksilla voi olla kansainvälistä suojelua saaviin ja kansalaisuudettomiin henkilöihin. Muut vireillä olevat lainsäädäntöehdotukset eivät myöskään sisälly esityksen analyysiin. Koska ulkomaalaislain ja siihen liittyvän lainsäädännön uudistamisen eri osatekijät liittyvät toisiinsa, UNHCR suosittelee lisäanalyysin tekemistä näiden muutosten yhteisvaikutuksista.

Kansainvälistä suojelua saavat henkilöt

15. UNHCR huomauttaa, että esityksen mukaan pakolaisiin ei pelkästään sovellettaisi samaa kahdeksan vuoden asumisaikaa kuin muihin Suomessa asuviin ulkomaalaisiin, vaan kansalaisuuden saamiseksi vaadittava asumisaika olisi heillä käytännössä pidempi kuin muilla ulkomaan kansalaisilla kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten pitkän käsittelyajan, mukaan lukien mahdollisten muutoksenhakuprosessien, vuoksi. UNHCR on huolestunut siitä, että tämä asettaa kansainvälistä suojelua saavat henkilöt epäedulliseen asemaan verrattuna muihin Suomessa oleskeleviin ulkomaalaisiin.

16. UNHCR tunnustaa esityksen tavoitteen kotoutumisen edistämiseksi, mutta haluaa korostaa, että kansalaistamisprosessin keston pidentäminen voi olla kotouttamistavoitteiden kannalta haitallista. UNHCR

huomauttaa, että vuoden 1951 yleissopimuksen 34 artiklan mukaan sopimusvaltioilla on velvollisuus helpottaa kansalaisuuden myöntämistä pakolaisille ”mahdollisuuksien mukaan”.¹²

17. Vastaava säädös sisältyy eurooppalaiseen yleissopimukseen kansalaisuudesta, jonka sopimusvaltio Suomi on. Yleissopimuksen 6 artiklan 4 kohdan g alakohdan mukaan kukin sopimusvaltio ”helpottaa valtionsisäisessä lainsäädännössään kansalaisuuden saamista seuraavien henkilöiden osalta: [...] Kansalaisuudettomat henkilöt ja pakolaisaseman saaneet henkilöt, jotka asuvat laillisesti sopimusvaltion alueella”. Euroopan neuvoston yleissopimusta koskevassa selitysmuistiossa on esimerkkejä suotuisista ehdoista, joita ovat muun muassa vaaditun asumisajan lyhentäminen, lievennetyt kielivaatimukset, yksinkertaisempi menettely ja alhaisemmat käsittelymaksut.¹³ UNHCR:n näkemyksen mukaan esityksessä ehdotetut toimenpiteet, joilla pyritään pidentämään kansalaisuuden myöntämisprosessia, ovat ristiriidassa vuoden 1951 yleissopimuksen 34 artiklan ja eurooppalaisen yleissopimuksen kansalaisuudesta 6 artiklan 4 kohdan g alakohdan kanssa.

18. Turvapaikkamenettely voi Suomessa kestää ensimmäisessä oikeusasteessa jopa kuusi kuukautta ja valitusvaiheessa useita vuosia.¹⁴ UNHCR haluaa muistuttaa, että turvapaikkamenettelyn kesto ei yleensä ole hakijan hallinnassa, eikä siitä yleensä pitäisi aiheutua haittaa hakijalle. UNHCR muistuttaa lisäksi, että turvapaikanhakijalla on oikeus jäädä turvapaikkamaahan turvapaikkahakemuksen käsittelyn ajaksi.¹⁵ Turvapaikanhakijan katsotaan siis tänä aikana oleskelevan laillisesti turvapaikkamaassa. Siksi UNHCR suosittelee, että turvapaikkamenettelyyn kuluva aika lasketaan mukaan kansalaisuuden saamiseksi vaadittavaan asumisaikaan.

19. UNHCR on huolestunut siitä, että ehdotetut muutokset saattavat vaikuttaa kielteisesti pakolaisten kotoutumiseen Suomeen, koska kansalaisuuden saaminen on tämän kestävä ratkaisun avaintekijä. UNHCR:n kokemuksen mukaan oikea-aikaisella kansalaisuuden myöntämisellä voi olla kotoutumisen kannalta merkittävää myönteistä vaikutusta.¹⁶ Pitkään jatkunut ja epävarma kansalaisuuden odotus voi puolestaan vähentää pakolaisten halukkuutta panostaa Suomessa tarvittaviin taitoihin, kuten suomen kielen opiskeluun tai ammatillisen tutkinnon suorittamiseen, mikä heikentää heidän kotoutumismahdollisuuksiaan. UNHCR:n toimeenpaneva komitea suhtautuu näin ollen myönteisesti:

”käytäntöön sallia pakolaisten kotoutuminen vastaanottajamaahan valtioissa, joissa on kehittyneet turvapaikkajärjestelmät, ja se kehottaa näitä valtioita edelleen tukemaan pakolaisten mahdollisuutta saavuttaa tämä kestävä ratkaisu myöntämällä ajoissa

¹² 12 34 artiklan mukaan ”Sopimusvaltioiden on mahdollisuuksien mukaan helpotettava pakolaisten sopeutumista yhteiskuntaan ja heidän kansalaistamistaan. Erikoisesti on sopimusvaltioiden pyrittävä nopeuttamaan kansalaistamismenettelyä ja mahdollisuuksien mukaan alentamaan tällaisesta menettelystä aiheutuvia maksuja ja kustannuksia.”

¹³ Ks. Euroopan neuvosto, eurooppalaisen yleissopimuksen kansalaisuudesta selitysmuistio, hyväksytty Strasbourgissa 6. marraskuuta 1997 (ETS nro 166), kohta 52.

¹⁴ Maahanmuuttovirasto, Usein kysytyt kysymykset: Turvapaikkahakemusten maksimikäsittelyajasta. n.d.
<https://migri.fi/usein-kysytty-turvapaikkahakemusten-kasittelyajoista>

¹⁵ EU: Euroopan Unionin neuvosto, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/32/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä (uudelleenlaadittu), OJ L 180/60 - 180/95; 29.6.2013, 2013/32/EU, 29. kesäkuuta 2013,
<https://www.refworld.org/legal/reglegislation/council/2013/en/97663>, 9 artikla.

¹⁶ UNHCR, Pakolaisten kotouttamista Euroopan unionissa koskeva muistio, toukokuu 2007,
<https://www.refworld.org/policy/legalguidance/unhcr/2007/en/41624>, kohdat 40–43; UNHCR, Pakolaisten kotoutumista Keski-Euroopassa koskeva muistio, huhtikuu 2009,
<https://www.refworld.org/policy/legalguidance/unhcr/2009/en/73301>.

turvallinen oikeudellinen asema ja oleskeluoikeudet ja/tai helpottamalla kansalaisuuden myöntämistä”.¹⁷

Kansalaisuudettomat henkilöt

20. UNHCR arvostaa toimenpiteitä, joihin Suomen hallitus on ryhtynyt niiden kansalaisuudettomuuden vähentämiseen ja ehkäisyyn liittyvien haasteiden ratkaisemiseksi Suomessa, jotka tunnistettiin UNHCR:n kansalaisuudettomuuden kartoituksessa Suomessa vuonna 2014.¹⁸ UNHCR suhtautuu myönteisesti tahtomattaan tai omasta tahdostaan kansalaisuudettoman henkilön eron poistamiseen, mikä tuo Suomen lain kansalaisuudettomien henkilöiden määritelmän lähemmäksi vuoden 1954 yleissopimuksen 1 artiklan 1 kohdassa olevaa määritelmää. Suomen lain saattamiseksi täysin yleissopimuksen mukaiseksi UNHCR suosittelee kuitenkin lisäämään määritelmään sanamuodon ”lainsäädäntönsä perusteella”. Tämä lisäys on tärkeä, koska valtio ei ehkä käytännössä noudata lain kirjainta, ja se voi jopa mennä niin pitkälle, että se jättää huomiotta lain sisällön. Sanamuoto ”lainsäädäntönsä perusteella” kattaa tilanteet, joissa kirjoitettua lakia muutetaan olennaisesti sen täytäntöönpanon osalta. Sen selvittäminen, pitääkö asianomainen maa henkilöä kansalaisenaan, edellyttää näin ollen huolellista analyysiä siitä, kuinka valtio käytännössä soveltaa kansalaisuutta koskevaa lainsäädäntöään yksittäisen henkilön ja mahdollisten muutoksenhakua/valituksia koskevien päätösten kohdalla, jotka ovat saattaneet vaikuttaa henkilön asemaan. Tämän lähestymistavan soveltaminen, jossa tarkastellaan yksilön asemaa käytännössä, voi johtaa erilaiseen johtopäätökseen kuin se, joka on johdettu pelkästään yksittäisen maan kansalaisuutta koskevaa lainsäädäntöä analysoimalla.¹⁹

21. Kuten edellä pakolaisten osalta todettiin, UNHCR on huolestunut myös siitä, että kansalaisuudettomien henkilöiden kotoutumisnäkyvät heikkenevät, jos kansalaisuudettomien henkilöiden kansalaisuuden saamiseksi vaadittavaa asumisaikaa pidennetään neljästä viiteen vuoteen. Koska asumisaika alkaisi vasta siitä hetkestä, jolloin kansalaisuudeton henkilö saa ensimmäisen oleskeluluvan, eikä hakemuksen jättämishetkestä, todellinen aika, jonka kansalaisuudeton henkilö joutuisi odottamaan kansalaisuutta, olisi tätä pidempi. 22. Valtiottomien henkilöiden oikeusasemaa koskevan vuoden 1954 yleissopimuksen 32 artiklan mukaan sopimusvaltioiden on mahdollisuuksien mukaan helpotettava valtiottoman henkilön kansalaiseksi pääsyä ja ”erikoisesti pyrittävä nopeuttamaan kansalaistamismenettelyä”.²⁰ Kansalaiseksi pääsyn nopeuttaminen edellyttää kansalaisuuden saamista koskevien vaatimusten ja menettelyjen mukauttamista siten, että kansalaisuudettomat henkilöt voivat saada kansalaisuuden helpommin. Tämä voidaan saavuttaa esimerkiksi luomalla nopeutettuja menettelyjä, vähentämällä hakijoiden asuin-, tulo- ja kielivaatimuksista tai luopumalla niistä ja vapauttamalla hakijat maksuista tai asiakirjatodisteiden

¹⁷UNHCR, ExCom, Johtopäätökset vastaanottajamaahan kotoutumisesta nro 104 (LVI) - 2005, nro 104 (LVI), 7. lokakuuta 2005, <https://www.refworld.org/policy/exconc/excom/2005/en/114429>.

¹⁸UNHCR, Kansalaisuudettomuuden kartoitus Suomessa, marraskuu 2014, <https://www.refworld.org/reference/countryrep/unhcr/2014/en/102282>.

¹⁹UNHCR, Kansalaisuudettomien henkilöiden suojelua käsittelevä käsikirja, 30. kesäkuuta 2014, <https://www.refworld.org/docid/53b676aa4.html>, paras. 23-24.

²⁰ YK:n yleiskokous, Valtiottomien henkilöiden oikeusasemaa koskeva yleissopimus, Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, osa 360, s. 117, 28. syyskuuta 1954, <https://www.refworld.org/legal/agreements/unga/1954/en/32744> Vuoden 1954 yleissopimuksen 32 artiklan mukaan ”Sopimusvaltioiden on mahdollisuuksien mukaan helpotettava valtiottoman henkilön sopeutumista yhteiskuntaan ja heidän kansalaiseksi pääsyään. Erikoisesti on sopimusvaltioiden pyrittävä nopeuttamaan kansalaistamismenettelyä ja mahdollisuuksien mukaan alentamaan tällaisesta menettelystä aiheutuvia maksuja ja kustannuksia.”

esittämisvelvollisuudesta.²¹ Esityksessä mainitut toimet, joilla pyritään pidentämään kansalaisuuden myöntämistä kansalaisuudettomille henkilöille, olisivat ristiriidassa tämän säädöksen kanssa.

IV. Päätelmät

23. Edellä olevan huomioon ottaen UNHCR kehottaa Suomea harkitsemaan seuraavia suosituksia:

- a. Pakolaisilta ja kansalaisuudettomilta henkilöiltä kansalaisuuden saamiseksi edellytettävä edullisempi, lyhyempi kansalaisuuden saamiseen vaadittava asumisaika säilytetään;
- b. Kansalaisuuden saamiseksi vaadittava asumisaika lasketaan edelleen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättämispäivästä;
- c. Arvioidaan ehdotettujen kansalaisuuden myöntämistä koskevien rajoitusten vaikutusta pakolaisten kotoutumiseen ja kansalaisuudettomiin henkilöihin, joille kansalaisuuden myöntäminen on ainoa kestävä ratkaisu.
- d. Harkitaan sanamuodon ”lainsäädäntönsä perusteella” lisäämistä kansalaisuudettoman henkilön määritelmään.

UNHCR:n Pohjoismaiden ja Baltian maiden edustusto

Maaliskuu 2024

²¹ UNHCR, Good Practices Paper – Action 6 (Hyviä käytäntöjä käsittelevä asiakirja – toimi 6): Establishing Statelessness Determination Procedures to Protect Stateless Persons (Kansalaisuudettomuuden määrittämismenettelyjen määrittäminen kansalaisuudettomien henkilöiden suojelemiseksi), heinäkuu 2020, <https://www.refworld.org/policy/opguidance/unhcr/2020/en/123292>.